

Frissen felvett hallgatóknak tartott ismertető: **Elvek, jó és rossz gyakorlatok**

Horváth András, Minőségügyi Igazgató, SZE
2022-08-26.

Kérjük, hogy mindenki, aki a gólyák felkészítésében, tájékoztatásában részt vesz, figyelmesen olvassa el és tartsa be a hallgatókkal való kommunikáció során az alábbiakat.

Bevezető

Egyetemünk alapértékei közt szerepel az, hogy minden felvett hallgatónak megadjuk a maximális segítséget sikeres tanulmányaihoz. Ezért mindig is törekedtünk a hallgatói lemorzsolódás csökkentésére, de az utóbbi években, a finanszírozási rendszer megváltozásával ez kiemelten fontossá vált. A 2022 tavaszán létrejött „Lemorzsolódáscsökkentési Bizottság” sok ötletet tárgyalt és akciókat szervezett a témában, melybe a dékánokon keresztül minden kar bekapcsolódott.

A hallgatói eredményesség növelésének számtalan hagyományos eszköze mellett az is felmerült, hogy figyelmet kell fordítani arra, hogy a lemorzsolódásnak leginkább kitettek, azaz a gólyák esetén segítsük azt, hogy a tanuláshoz megjöjjön a kedvük, azaz ne csupán a majdani jó állás ígérete motiválja őket, hanem az egyetemen történő tanulási folyamatban rejlő érdekességek is. Ennek a másik oldala: csökkentjük azokat a tényezőket, melyek elveszik a kedvet a tanulástól.

Azért kiemelten fontos ezzel foglalkozni, mert ha a hallgatónak nincs kedve megtanulni valamit, akkor elkerülő utakat keres. Kötelező óralátogatás előírása, gyakori zh-k, stb. persze hasznos eszközök, de ha nincs meg a belső motiváció, akkor sokan fogják ezeket épp a minimális szinten vagy csak látszólag teljesíteni (pl. bent van a teremben, de a pad alatt mobilozik), amiből nem származik igazi tudás. Ráadásul az elkerülő utak sokszor halogatást jelentenek, ami a gyengébb motivációjú hallgatóknál a lemorzsolódás egyik fő háttér-tényezője. Ezért szükséges, hogy a tanulmányok elején semmitől ne vegyük el a kedvüket, motivációjukat rossz hangulatú megjegyzésekkel.

Ezzel kapcsolatban egy programterv is készült „Tanulni menő!” munkanévvel. Ez még az elindulás fázisában van, de alapelveit, szabályait az Egyetem felső vezetése többször tárgyalta és elfogadta. Erre támaszkodva készült ez a dokumentum, mely mindenkinek (EHÖK-tagnak, oktatónak, egyetemi vezetőnek) szól, aki a Gólyahéten vagy más alkalommal tájékoztatást, útmutatást ad friss hallgatóinknak.

Alapelvek a gólyákkal való kommunikáció során

1. A tanulás folyamata önmagában is érdekes.

Nemcsak a végcél számít, hanem az út is, amin oda eljutunk. Aki odafigyel, minden tárgyban fog találni pár „kincset”. A konkrét ismeretszerzésen túl fejlődik a tanulási képessége, ami minden munkahelyen hasznos tulajdonság, hisz a legtöbb szakterület 5–10 éves időskálán jelentősen átalakul. A kommunikációban ne csak a majdani jó állás előnyeit emeljük ki, hanem a tanulási folyamatban rejlő pozitívumokat, élményeket is.

2. Nincs felesleges tudás és tantárgy.

Minden ismeretnek lehet haszna valamikor. Nem az elsősökkal való kommunikáció a tere annak, hogy kifejtjük véleményünket arról, hogy egyik vagy másik tárgy/tárgycsoport szerintünk felesleges. Ezeket szakmai környezetben (tanszék, szakbizottság, ...) kell

megtárgyalni. A hallgatók előtt leszólni a szakon tanult ismeretek egy részét: önpusztító és nyomatékosan tiltott magatartás. Sajnos ezzel kapcsolatban sok a rossz gyakorlat, amit a leszólt tárgyak oktatói vissza is hallanak a hallgatóktól.

3. *Nincs teljesíthetetlen tantárgy.*

Vannak nehezebb tárgyak, melyekre több energiát kell fordítani. Olyat mondani egy tájékoztatóban, hogy „Ezt a tárgyat úgyse tudjátok elsőre teljesíteni!” poénosnak hangzik, de valójában nagyon romboló. Az utóbbi években a nagy sikertelenségű tárgyakra sok figyelem irányult és a legveszélyesebb esetekben felső vezetői vizsgálatok is folytak a helyzet javítása érdekében. Így sok „mumus” tárgy mérhetően elmozdult pozitív irányban. Lehet, hogy a három évvel ezelőtti tapasztalatok már nem is érvényesek.

4. *A „nem kötelező”, nem azt jelenti, hogy „felesleges”!*

Sokan félreértik a középiskola után a megnövekedett szabadságot, pl. azt, hogy mit jelent, ha egy előadásra nem kötelező bejárni. Kommunikálandó elv: Mindent tegyünk meg, hogy minden órára bejárjunk. Ha egy tárgyon nincs katalógus, az egy engedmény, hogy nagyobb szabadságot biztosítson. Mégha első hallásra nem is tűnik teljesen jónak, érthetőnek egy előadó stílusa, akkor is meg kell próbálni bejárni és megtalálni annak az egyéni módját, hogy lehet ez az idő hasznos, azaz pl. érdemes-e jegyzetelni vagy inkább az elvek megértésére kell fókuszálni. A nem látogatott előadásokat egyébként önálló tanulással helyettesíteni kell, ami nem biztos, hogy megoldható hatékonyan, vagy hogy lesz lelki erő egy hosszabb időszak alatt összegyűlt nagyobb hiányt bepótolni.

5. *Érdemes törekedni a jobb érdemjegyekre.*

Sok szakon elterjedt elv a „Csak a kettes legyen meg!”. Ez veszélyes, mert kis hiba esetén könnyen csúszik át elégtelenbe a jegy és általánosan is rombolja a tanulási kedvet. A tanulmányi ösztöndíj és több egyéb juttatás is elérhető a jobb átlagúak számára, de a motivációs eszközök körét az Egyetem vezetése bővíteni szándékozik, hogy mindenkinek érdemes legyen azon dolgozni, hogy javuljon az átlaga.

6. *A tanároktól lehet segítséget kérni.*

Tudatosítsuk a gólyákban, hogy érdemes már a félév elején megnézni az oktató konzultációs idejét és az első tanulási nehézségek esetén élni ezzel a lehetőséggel. A problémákkal (pl. nem világos feltétel-kiírás) jobb minél előbb megkeresni az oktatót, ha nem ad érdemi választ, akkor a tanszékvezetőt, mert nagy segítség, ha a félév elején minden tisztázódik.

7. *Érdemes tartani a kapcsolatot a szakmentor oktatókkal.*

A szakmentori rendszer a hallgatók támogatására lett létrehozva. Sok energiával készülnek az ebben részt vevő kollégák, hogy szabályzati, időbeosztási, általános és szak-specifikus kérdésekben felkészültek legyenek és tudjanak a kérdésekre válaszolni. Minden alkalommal erősítsük meg azt, hogy érdemes a szakmentori foglalkozásokat látogatni.

8. *Az alapozás után érdemes megkeresni a személyes érdeklődési területet.*

Van, aki már felvétele pillanatában tudja, mi érdekli különösen a szakon belül, mások nem rendelkeznek ilyen preferenciákkal. Mindenkinek tanácsolható azonban, hogy az első vagy a második lezárt félév után keresse meg, mely terület érdekli leginkább, és arra fordítson több energiát választható tárgyak felvételével, hallgatói csapathoz való csatlakozással, TDK-írással, stb. A frissen felvettek azonban először arra fókuszáljanak, hogy jól beilleszkedjenek, stabil eredményeket hozzanak, de eközben tájékozódjanak a saját érdeklődési terület megtalálása érdekében.

Jó és rossz példák

Az alábbiakban pár konkrét példát említünk ellenjavallt és támogatandó kommunikációs elemekből. Ezek összhangban vannak a fenti elvekkel. Persze, mindezek nem merev sémák, csak az irányt jelölik ki, mely segít a tanulási kedv felkeltésében, megőrzésében.

Rossz példa	Jó példa
Mindannyian tudjuk, hogy csak az számít, ami a munkahelyeken történik, de az egyetem egy merev struktúra, így sok feleslegeset is fogtok itt tanulni. Sajnos nincs ennél jobb megoldás.	Az egyetemi rendszer nemcsak egy konkrét munkahelyre való beilleszkedésre készít fel, hanem általános alapozást ad. Ezért talákoztatok majd olyan ismeretekkel, melyek egyik vagy másik munkahelyen nem lesznek közvetlenül hasznosítva, de szükségesek a szélesebb látókör kialakításához, a jövőbeli, még nem látható változások sikeres kezeléséhez.
A könyvek feleslegesek, senki se szeret hosszan olvasni. Úgyis minden megtalálható az Interneten!	A lexikális tudás szerepe csökkenőben van, de egy terület logikájának megértéséhez némi tényanyag megtanulása is szükséges. Ebbe megéri energiát fektetni, mert jó élmény „megvilágosodni”, amikor hirtelen összeállnak egy témakör összefüggései. Ez önmagában is kellemes élmény, de csak ez után lehet hatékonyan használni az elérhető információözönt.
Az „X” tárgy felesleges, csak történeti okokból maradt még a tantervben. Én is remélem, hogy hamar kikopik.	Az „X” tárgy a szélesebb látókört biztosítja. A közölt ismeretek ritkán kerülnek közvetlen felhasználásra, de ezek nélkül kevésbé érthető az összkép.
Az „X” tárgyból nem kötelező bejárni előadásra. Itt elég a gyakorlatra járni és az előadás helyett átfutni a videókat. A vizsgán úgyis a feladatmegoldás a lényeg!	Bár az „X” tárgyból nincs katalógus, de ha csak nem vagy beteg, menj be az előadásra. Ha megteszed és odafigyelsz, akkor a gyakorlat anyaga is könnyebben megy majd és rendesen megértheted az egész tananyagot. Okosabb leszel és könnyebben vizsgázol le. Emellett: ha nem jársz be, azt nem lehet könnyen kiváltani otthon, mert pl. heti 2 óra, az 28 óra egy félévben.
A fő cél a kettes! És ez elég is. Senki sem fogja nézni a munkahelyen az átlagodat, csak azt, hogy van egy diplomád és mit tudsz ott teljesíteni. A szerethető ösztöndíj úgyse túl magas.	Az alapcél a kettes, de nem lehet ez a végcél. Egyrészt veszélyes „rezgő lécre” alapozni a taktikát. Másrészt a jobb jeggyel sokféle ösztöndíj is megcélozható. Harmadrészt a tárgy mélyebb elsajátítása a többi tárgy tanulásában vagy épp a speciális érdeklődési terület megtalálásában segíthet.
„X.Y” tanárt ne keresd meg, nem szokott segíteni.	Vannak jobban vagy kevésbé segítőkész tanárok, de mindenkinek kötelessége konzultációs időt meghirdetni, aminek során válaszol a feltett kérdésekre. Ha ilyet nem írt ki, akkor kérni kell rá. Vagy kérni kell az EHÖK képviselőt, hogy keresse meg az oktatót/tanszékvezetőt és járjon közbe a konzultációk megtartása érdekében.
A szakmentort csak akkor keresd, ha súlyos problémád van.	A meghirdetett szakmentori tájékoztatókon olyan fontos dolgok is elhangzanak, amikre magadtól esetleg nem is gondolnál. A szakmentorokat már a kisebb problémákkal is érdemes megkeresni, amivel a súlyossá válást meg lehet előzni.